

Andere Marokkanen

Het is donderdagavond en het piepkleine Parool theater in de Sint Pieterpoortsteeg zit propvol met (overwegend blanke) krantenlezers, journalisten en sociaal wetenschappers. Ik ben aanwezig bij de eerste van een serie maandelijks debatten rondom het thema ‘veiligheid’ georganiseerd door Het Parool in samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam. Vanavond gaat het over *Marokkaanse jongens*. Criminoloog Frank van Gemert, die in 1998 promoveerde op zijn proefschrift over Marokkaanse jongens in Rotterdam Zuid, geeft het een wetenschappelijke inleiding. Saïd Bensallam, onder meer jongerenwerker in Bos en Lommer en portier op het Rembrandtplein, is uitgenodigd om op de inleiding te reageren en op te treden als ervaringsdeskundige. Saïd is de enige ‘Marokkaan’ in het gezelschap.

Dat een sociaal wetenschapper niet per definitie een ‘sociale’ wetenschapper is, wordt pijnlijk duidelijk zodra Saïd het woord krijgt van de voorzitter. Een socioloog op de eerste rij onderbreekt Saïd al na twee zinnen en zegt: “Mag ik overigens even opmerken dat u uitstekend Nederlands spreekt!” De socioloog draait zich om en kijkt tevreden met zichzelf het zaaltje in. Enkele aanwezigen knikken instemmend. Andere kijken naar de grond. En mijn mond valt open van verbazing. Saïd blijft echter rustig. Hij buigt zich voorover richting de socioloog en zegt droogjes: “Dat mag ook wel, meneer. Ik ben een echte Amsterdammer.”

Na de interruptie van de socioloog krijgt het debat een chaotische wending. De hoogopgeleide mensen uit de zaal negeren nu massaal de instructies van de voorzitter en vuren losse opmerkingen richting het podium. Saïd moet het daar in zijn eentje ontgelden. Volgens iemand is hij bezig “het probleem te ontkennen” (zij het in “uitstekend Nederlands”). Ook in de andere opmerkingen van de zaal wordt er van alles bijgesleept om duidelijk te maken dat Saïd afkomstig is uit het verkeerde kamp: de Marokkaanse cultuur deugt niet, de Marokkanen moeten ophouden met slachtoffer te spelen, hun religie werpt barrières op en ze kunnen niet tegen een beetje discriminatie. Nadat Saïd deze vloedgolf van aantijgingen op zich heeft laten inwerken, zit hij daar nog steeds even kalm en rustig.

Saïd probeert het over een andere boeg. Hij geeft duidelijk aan dat hij daar niet is om problemen te ontkennen en dat wat hem betreft criminele jongeren stevig moeten worden aangepakt. Tevens geeft hij inzicht in de sociale context waarin de jongerenproblemen zich ontwikkelen. Saïd beschrijft levendig het dagelijkse leven van de jeugd in Amsterdam West. Hij laat zien dat vooral de jongens en meisjes waar het goed mee gaat een beetje hulp nodig hebben. Hij benadrukt hoe gevoelens van tweederangsburgerschap en uitsluiting in het onderwijs en op de arbeidsmarkt net zo van belang zijn in de bestrijding van “het probleem” als de harde aanpak van rotjochies die overlast en criminaliteit veroorzaken. Ondertussen wordt glashelder dat veel van de jongens en meisjes uit West zich op de eerste plaats eigenlijk Amsterdammer willen voelen, net als Saïd zelf.

Voor de zaal is dit juist een aansporing om nog eens heel duidelijk te maken dat we het hier niet hebben over Nederlanders, maar over *Marokkanen*. De Marokkaanse cultuur is hier volgens hen de boosdoener, niet de sociaal-economische omstandigheden. Voorbeeld na voorbeeld en incident na incident wordt afgevuurd op de eenzame jongerenwerker. Als een vrouw met gevoel voor drama een hartverscheurend verhaal vertelt over hoe haar oma meerdere malen is beroofd door een groep *Turkse meisjes*, is de chaos in het debat over Marokkaanse jongens compleet.

Na de discussie praat ik nog even na met Saïd. Ik vraag hem of hij niet een beetje beledigd is door de opmerking van de socioloog over zijn taalgebruik. “Ach”, zegt hij: “Als Amsterdammer doet me dat niet zo veel meer. Begrijp me niet verkeerd. Ik hou van deze stad. Ik ben er opgegroeid, alles. Maar ik heb me hier in de afgelopen jaren nog nooit zo’n buitenlander gevoeld.” Daarop neemt Saïd snel afscheid. Hij moet naar het Rembrandtplein om daar als portier een discotheek te vrijwaarden van “andere Marokkanen”.